

PRAWO PRACY ZBIÓR PRZEPISÓW

2023

Stan prawny na 28 sierpnia 2023 roku

Kodeks pracy

Wynagrodzenia, urlopy i czas pracy

Ochrona zatrudnienia i świadectwa pracy

Organizacje pracodawców, związki
zawodowe i spory zbiorowe

Państwowa Inspekcja Pracy

Bezpieczeństwo i higiena pracy,
wypadki przy pracy, choroby zawodowe

Koszty sądowe i sądownictwo pracy

PRAWO PRACY

ZBIÓR PRZEPISÓW

2023

Stan prawny na 28 sierpnia 2023 roku

Kodeks pracy

Wynagrodzenia, urlopy i czas pracy

Ochrona zatrudnienia i świadectwa pracy

Organizacje pracodawców, związki
zawodowe i spory zbiorowe

Państwowa Inspekcja Pracy

Bezpieczeństwo i higiena pracy,
wypadki przy pracy, choroby zawodowe

Koszty sądowe i sądownictwo pracy

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 28 sierpnia 2023 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Mariusz Kurzyński

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Tytuły umieszczone nad jednostkami redakcyjnymi i wyróżnione tekstem pogrubionym pochodzą od wydawnictwa i nie są częścią aktu normatywnego.

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-955-7
38. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
mailto: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

UWZGLĘDNIAM ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

KODEKS PRACY:

- 7 kwietnia 2023 r.** – ustawa z 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 240)
- 26 kwietnia 2023 r.** – ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 641)
- 31 lipca 2023 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 16 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Kodeks pracy (Dz.U. poz. 1465)

USTAWA O MINIMALNYM WYNAGRODZENIU ZA PRACĘ:

- 1 stycznia 2024 r.** – *ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o emeryturach pomostowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1667)*

USTAWA O ŚWIADCZENIACH PIENIĘŻNYCH Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO W RAZIE CHOROBY I MACIERZYŃSTWA:

- 26 kwietnia 2023 r.** – ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 641)

USTAWA O DODATKOWYM WYNAGRODZENIU ROCZNYM DLA PRACOWNIKÓW JEDNOSTEK SFERY BUDŻETOWEJ:

- 26 kwietnia 2023 r.** – ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 641)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE WNIOSKÓW DOTYCZĄCYCH UPRAWNIĘĆ PRACOWNIKÓW ZWIĄZANYCH Z RODZICIELSTWEM ORAZ DOKUMENTÓW DOŁĄCZANYCH DO TAKICH WNIOSKÓW:

- 18 maja 2023 r.** – rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 8 maja 2023 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków (Dz.U. poz. 937)

USTAWA O SZCZEGÓLNYCH ZASADACH ROZWIĄZYWANIA Z PRACOWNIKAMI STOSUNKÓW PRACY Z PRZYZYNI NIEDOTYCZĄCYCH PRACOWNIKÓW:

- 26 kwietnia 2023 r.** – ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 641)
- 15 września 2023 r.** – *ustawa z 26 maja 2023 r. o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego przekształcenia, połączenia lub podziału spółek (druk sejm. nr 3184; oczekuje na publikację w Dzienniku Ustaw)*

UWZGLĘDNA ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

USTAWA O OCHRONIE ROSZCZEŃ PRACOWNICZYCH W RAZIE NIETYTUŁACALNOŚCI PRACODAWCY:

- 22 maja 2023 r.** – ustawa z 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U. poz. 326)
- 12 czerwca 2023 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 17 kwietnia 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. poz. 1087)

USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH:

- 7 kwietnia 2023 r.** – ustawa z 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 240)
- 6 maja 2023 r.** – ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 852)
- 14 lipca 2023 r., z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych** – ustawa z 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz.U. poz. 1234)
- 26 lipca 2023 r., 27 października 2023 r., z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych** – ustawa z 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. poz. 1429)

USTAWA O ZAKŁADOWYM FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH:

- 24 maja 2023 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 11 maja 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. poz. 998)
- 11 sierpnia 2023 r.** – ustawa z 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1586)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE ŚWIADCTWA PRACY:

- 23 maja 2023 r.** – rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 11 maja 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadectwa pracy (Dz.U. poz. 912)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE DOKUMENTACJI PRACOWNICZEJ:

- 7 kwietnia 2023 r.** – rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 6 marca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokumentacji pracowniczej (Dz.U. poz. 471)
- 17 maja 2023 r.** – rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 9 maja 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokumentacji pracowniczej (Dz.U. poz. 879)

USTAWA O PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI PRACY:

- 19 sierpnia 2023 r.** – ustawa z 28 lipca 2023 r. o delegowaniu kierowców w transporcie drogowym (Dz.U. poz. 1523)

UWZGLĘDNIAM ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

USTAWA O KOSZTACH SĄDOWYCH W SPRAWACH CYWILNYCH:

- 22 maja 2023 r.** – ustawa z 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U. poz. 326)
- 20 czerwca 2023 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 25 maja 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. poz. 1144)
- 1 lipca 2023 r.** – ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 614)
- 8 sierpnia 2023 r.** – ustawa z 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007–2022 oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1532)
- 15 sierpnia 2023 r.** – ustawa z 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 289 ze zm.)
- po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia** – ustawa z 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (druk sejm. nr 3216; oczekuje publikację w Dzienniku Ustaw)

SPIS TREŚCI

KODEKS PRACY

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy	23
Preambuła. (<i>uchylona</i>)	25
Dział pierwszy. Przepisy ogólne	25
Rozdział I. Przepisy wstępne	25
Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy	27
Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu	29
Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	32
Rozdział III. (<i>uchylony</i>)	33
Dział drugi. Stosunek pracy	33
Rozdział I. Przepisy ogólne	33
Rozdział II. Umowa o pracę	43
Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę	43
Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę	51
Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	52
Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę	55
Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	57
Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia	59
Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	60
Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę	61
Rozdział IIa–IIb. (<i>uchylone</i>)	63
Rozdział IIc. Praca zdalna	64

Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę	71
Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania.....	71
Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru	73
Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania	74
Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę	74
Dział trzeci. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	74
Rozdział I. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą	74
Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę.....	77
Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę	78
Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy.....	81
Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna	82
Rozdział IV. Odprawa pośmiertna	82
Dział czwarty. Obowiązki pracodawcy i pracownika	83
Rozdział I. Obowiązki pracodawcy	83
Rozdział II. Obowiązki pracownika	90
Rozdział IIa. Zakaz konkurencji	90
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników	91
Rozdział IV. Regulamin pracy	93
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia	95
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	95
Dział piąty. Odpowiedzialność materialna pracowników	97
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy	97
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	99
Dział szósty. Czas pracy	100
Rozdział I. Przepisy ogólne	100
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy	100
Rozdział III. Okresy odpoczynku	102
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy	103
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych	109
Rozdział VI. Praca w porze nocnej	112
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta	113
Dział siódmy. Urlopy pracownicze	115
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe	115
Rozdział Ia. Urlop opiekuńczy	121
Rozdział II. Urlopy bezpłatne.....	122
Dział ósmy. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem	123
Dział dziewiąty. Zatrudnianie młodocianych.....	143
Rozdział I. Przepisy ogólne	143

Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego.....	145
Rozdział III. Doksztalcanie.....	146
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe.....	147
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia	148
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe	149
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe	150
Dział dziesiąty. Bezpieczeństwo i higiena pracy.....	150
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy.....	150
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika	153
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy.....	155
Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne	155
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia	156
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia.....	160
Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe.....	165
Rozdział VIII. Szkolenie.....	168
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze	169
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy	171
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy.....	172
Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi.....	173
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy	174
Dział jedenasty. Układy zbiorowe pracy.....	175
Rozdział I. Przepisy ogólne	175
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	181
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	184
Dział dwunasty. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	186
Rozdział I. Przepisy ogólne	186
Rozdział II. Postępowanie pojednawcze	187
Rozdział III. Sądy pracy	189
Dział trzynasty. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	190
Rozdział II. (<i>uchylony</i>).....	193
Dział czternasty. Przedawnienie roszczeń.....	193
Dział czternasty ^a . (<i>uchylony</i>)	195
Dział piętnasty. Przepisy końcowe	195

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające	
Kodeks pracy	201
Rozdział 1. Przepisy ogólne	201
Rozdział 2. Zmiany w przepisach obowiązujących	205
Rozdział 3. Przepisy przejściowe i końcowe	208
Skorowidz	213
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie	223
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 października 1975 r. w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu	229

WYNAGRODZENIA, URLOPY I CZAS PRACY

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy	235
Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę	243
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2022 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 r.	255
Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa	257
Rozdział 1. Przepisy ogólne	257
Rozdział 2. Zasiłek chorobowy.....	259
Rozdział 3. Świadczenie rehabilitacyjne	264

Rozdział 4. Zasiłek wyrównawczy.....	266
Rozdział 5. (<i>uchylony</i>).....	267
Rozdział 6. Zasiłek macierzyński.....	267
Rozdział 7. Zasiłek opiekuńczy.....	273
Rozdział 8. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym będącym pracownikami.....	275
Rozdział 9. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym niebędącym pracownikami.....	278
Rozdział 10. Dokumentowanie prawa do zasiłków i kontrola orzekania o czasowej niezdolności do pracy.....	282
Rozdział 11. Postępowanie w sprawach ustalania prawa do zasiłków i zasady ich wypłaty.....	297
Rozdział 12. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	303
Rozdział 13. Przepisy przejściowe i końcowe.....	303
Skorowidz.....	307
Ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw.....	311
Ustawa z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej.....	319
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.....	323
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	323
Rozdział 2. Podróż krajowa.....	325
Rozdział 3. Podróż zagraniczna.....	327
Rozdział 4. Przepisy końcowe.....	330
ZAŁĄCZNIK. Wysokość diety za dobę podróży zagranicznej oraz limitu na nocleg w poszczególnych państwach.....	331
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy.....	335

Ustawa z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy	339
Ustawa z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy	341
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop	343
Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 maja 2023 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków	349
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy	367
Rozdział 1. Usprawiedliwianie nieobecności w pracy	367
Rozdział 2. Zwolnienia od pracy	369
Rozdział 3. Przepisy końcowe	372

OCHRONA ZATRUDNIENIA I ŚWIADECTWA PRACY

Ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników	375
Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy	383
Rozdział 1. Przepisy ogólne	383
Rozdział 2. Niewypłacalność pracodawcy	383
Rozdział 3. Pracodawca, pracownik	389
Rozdział 4. Zakres oraz tryb zaspokajania roszczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	391

Rozdział 5. Zakres oraz tryb zwrotu środków do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	402
Rozdział 6. Finansowanie Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	406
Rozdział 7. Zadania władzy publicznej	410
Rozdział 7a. Kontrola	411
Rozdział 8. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	412
 Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	417
Rozdział 1. Przepisy ogólne	417
Rozdział 2. Orzekanie o niepełnosprawności.....	421
<i>Orzekanie o niepełnosprawności oraz ustalanie poziomu potrzeby wsparcia</i>	421
Rozdział 3. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych.....	445
Rozdział 4. Uprawnienia osób niepełnosprawnych	454
Rozdział 5. Szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych	460
Rozdział 6. Zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej.....	479
Rozdział 7. Zadania i organizacja służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych	491
Rozdział 8. Szkolenie osób niepełnosprawnych.....	496
Rozdział 9. Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych	498
Rozdział 10. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.....	503
Rozdział 10a. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko przepisom ustawy	518
Rozdział 11. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	518
 Skorowidz	527
 Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych	535
Rozdział 1. Przepisy ogólne	535
Rozdział 2. Tworzenie Funduszu	537
Rozdział 3. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe	546

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie świadectwa pracy	547
ZAŁĄCZNIK. Wzór (Świadectwo pracy)	552

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie dokumentacji pracowniczej	559
Rozdział 1. Przepisy ogólne	559
Rozdział 2. Prowadzenie i przechowywanie dokumentacji pracowniczej	560
Rozdział 3. Szczególne wymagania dotyczące prowadzenia i przechowywania dokumentacji w postaci elektronicznej	567
Rozdział 4. Przenoszenie dokumentacji pracowniczej pomiędzy systemami teleinformatycznymi	569
Rozdział 5. Doręczanie informacji lub zawiadomienia o możliwości odbioru dokumentacji pracowniczej oraz sposób odbioru tej dokumentacji	570
Rozdział 6. Wydawanie kopii dokumentacji pracowniczej	572
Rozdział 7. Przepisy przejściowe i końcowe	572
ZAŁĄCZNIK. Minimalne wymagania techniczne dla odwzorowań cyfrowych	574

ORGANIZACJE PRACODAWCÓW, ZWIĄZKI ZAWODOWE I SPORY ZBIOROWE

Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców	577
Rozdział 1. Przepisy ogólne	577
Rozdział 2. Tworzenie związków pracodawców	579
Rozdział 3. Uprawnienia organizacji pracodawców	581
Rozdział 4. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów prawa	582
Rozdział 5. Przepisy przejściowe i końcowe	583
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych	585
Rozdział 1. Przepisy ogólne	585
Rozdział 2. Tworzenie związków zawodowych	590
Rozdział 3. Uprawnienia związków zawodowych	591
Rozdział 3a. Reprezentatywna organizacja związkowa	596
Rozdział 4. Zakładowa organizacja związkowa	598

Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy.....	609
Rozdział 6. Przepisy szczególne.....	611
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.....	611
Skorowidz	615
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych	619
Rozdział 1. Przepisy ogólne	619
Rozdział 2. Rokowania	620
Rozdział 3. Mediacja i arbitraż	621
Rozdział 4. Strajk.....	623
Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy.....	625
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	626

PAŃSTWOWA INSPEKCYJA PRACY

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy	629
Rozdział 1. Organizacja Państwowej Inspekcji Pracy	629
Rozdział 2. Zadania Państwowej Inspekcji Pracy	633
Rozdział 3. Zakres działania organów Państwowej Inspekcji Pracy	642
Rozdział 4. Postępowanie kontrolne.....	645
Rozdział 5. Pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy.....	653
Rozdział 6. Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna	664
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	673
Rozdział 8. Przepisy przejściowe i końcowe	673

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY, WYPADKI PRZY PRACY, CHOROBY ZAWODOWE

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy	679
Dział I. Przepisy wstępne.....	679
Dział II. Obiekty budowlane i teren zakładu pracy	682
Dział III. Pomieszczenia pracy	685
Rozdział 1. Przepisy ogólne	685

Rozdział 2. Oświetlenie	689
Rozdział 3. Ogrzewanie i wentylacja	691
Dział IV. Procesy pracy	693
Rozdział 1. Przepisy ogólne	693
Rozdział 2. Organizacja stanowisk pracy.....	697
Rozdział 3. Obsługa i stosowanie maszyn, narzędzi i innych urządzeń technicznych.....	699
Rozdział 4. Transport wewnętrzny i magazynowanie.....	702
Rozdział 5. Ochrona przed hałasem.....	705
Rozdział 6. Prace szczególnie niebezpieczne.....	706
A. Przepisy ogólne	706
B. Roboty budowlane, rozbiórkowe, remontowe i montażowe prowadzone bez wstrzymania ruchu zakładu pracy lub jego części.....	707
C. Prace w zbiornikach, kanałach, wnętrzach urządzeń technicznych i w innych niebezpiecznych przestrzeniach zamkniętych	708
D. Prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych	710
E. Prace na wysokości.....	715
Dział V. Pomieszczenia i urządzenia higienicznosanitarne oraz zaopatrzenie pracowników w napoje i środki higieny osobistej.....	717
Dział VI. Przepisy przejściowe i końcowe.....	718
ZAŁĄCZNIKI.....	720
Załącznik Nr 1. Szczegółowe zasady stosowania znaków i sygnałów bezpieczeństwa.....	720
Rozdział 1. Przepisy ogólne	720
Rozdział 2. Wymagania dotyczące stosowania znaków bezpieczeństwa.....	722
Rozdział 3. Wymagania dotyczące oznaczania przeszkód, niebezpiecznych miejsc i dróg	722
Rozdział 4. Wymagania dotyczące sygnałów świetlnych	723
Rozdział 5. Wymagania dotyczące sygnałów dźwiękowych	724
Rozdział 6. Wymagania dotyczące stosowania komunikatów słownych	724
Rozdział 7. Wymagania dotyczące stosowania sygnałów ręcznych	725
Załącznik Nr 2. Szczegółowe zasady stosowania środków ochrony indywidualnej	729
Załącznik Nr 3. Wymagania dla pomieszczeń i urządzeń higienicznosanitarnych	757
Rozdział 1. Przepisy ogólne	757

Rozdział 2. Szatnie	758
Przepisy ogólne	758
Szatnie odzieży własnej pracowników	760
Szatnie odzieży roboczej i ochronnej	761
Szatnie podstawowe	761
Szatnie przepustowe	762
Rozdział 3. Umywalnie i pomieszczenia z natryskami	762
Rozdział 4. Ustępy	764
Rozdział 5. Jadalnie	765
Rozdział 6. Pomieszczenia do wypoczynku	767
Rozdział 7. (<i>uchylony</i>)	768
Rozdział 8. Pomieszczenia do prania, odkażania, suszenia i odpylania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej	768
Rozdział 9. Pomieszczenia do ogrzewania się pracowników	769
Skorowidz	771
Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach	777
Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	783
Rozdział 1. Przepisy ogólne	783
Rozdział 2. Rodzaje świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, warunki nabywania prawa do świadczeń, zasady i tryb ich przyznawania, ustalania ich wysokości oraz zasady ich wypłaty	789
Rozdział 3. Zbieg prawa do świadczeń	798
Rozdział 4. Zasady różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków	799
Rozdział 5. Zasady finansowania prewencji wypadkowej	804
Rozdział 6. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe	810
Skorowidz	817

KOSZTY SĄDOWE I SĄDOWNICTWO PRACY

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (wyciąg)	825
Tytuł I. Przepisy ogólne	825
Tytuł II. Opłaty	828
Dział 1. Przepisy ogólne	828
Dział 2. Wysokość opłat we wszystkich rodzajach spraw	833
Dział 3. Wysokość opłat w procesie.....	836
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	836
Dział 4. Wysokość opłat w postępowaniu nieprocesowym	837
Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego	837
Rozdział 2. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego.....	838
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa o księgach wieczystych	838
Rozdział 5. Sprawy z zakresu działania Krajowego Rejestru Sądowego	840
Rozdział 5a. Sprawy z zakresu rejestru fundacji rodzinnych.....	842
Rozdział 6. Inne sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym	843
Dział 5. Wysokość opłat w postępowaniu zabezpieczającym	843
Dział 8. Opłaty kancelaryjne.....	844
Dział 9. Zwrot opłaty	845
Tytuł III. Wydatki	847
Dział 1. Przepisy ogólne	847
Dział 2. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym	848
Tytuł IV. Zwolnienie od kosztów sądowych	853
Tytuł V. Wykonanie orzeczeń w zakresie należności sądowych	864
Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiązujących	866
Tytuł VII. Przepisy przejściowe i końcowe	866
 Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	 867
Rozdział 1. Rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.....	867
Rozdział 2. (<i>pominięty</i>).....	868
Rozdział 3. Przepisy przejściowe i końcowe	868

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia	871
Rozdział 1. Przepisy ogólne	871
Rozdział 2. Okresy przechowywania akt spraw karnych	872
Rozdział 3. Okresy przechowywania akt spraw o wykroczenia	873
Rozdział 4. Okresy przechowywania akt spraw cywilnych i gospodarczych.....	873
Rozdział 5. Okresy przechowywania akt spraw rozpoznawanych w sądach rodzinnych	875
Rozdział 6. Okresy przechowywania akt spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	876
Rozdział 7. Okresy przechowywania ksiąg i urzędzeń ewidencyjnych w sprawach sądowych	877
Rozdział 8. Warunki i tryb przechowywania, niszczenia oraz przekazywania archiwom państwowym akt spraw sądowych	877
Rozdział 9. Przepisy przejściowe i końcowe	880

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie	883
Rozdział 1. Przepisy ogólne	883
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych	884
Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	890
Rozdział 3a. Stawki minimalne w sprawach nieletnich	892
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach.....	892
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości	893
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	895

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych	897
Rozdział 1. Przepisy ogólne	897
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych	898

Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	904
Rozdział 3a. Stawki minimalne w sprawach nieletnich	906
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach.....	906
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości.....	907
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	909

KODEKS PRACY

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy	23
Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks pracy	201
Skorowidz	213
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie	223
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 października 1975 r. w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu	229

Ustawa

z dnia 26 czerwca 1974 r.

Kodeks pracy¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1465)

---

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 83/477/EWG z 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz.Urz. WE L 263 z 24.09.1983 ze zm.),
- 2) dyrektywy 86/188/EWG z 12 maja 1986 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie hałasu w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 137 z 24.05.1986),
- 3) dyrektywy 89/391/EWG z 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 183 z 29.06.1989),
- 4) dyrektywy 89/654/EWG z 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (pierwsza dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 5) dyrektywy 89/655/EWG z 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny użytkowania sprzętu roboczego przez pracowników podczas pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989 ze zm.),
- 6) dyrektywy 89/656/EWG z 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochrony osobistej (trzecia dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 7) dyrektywy 90/269/EWG z 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących ochrony zdrowia i bezpieczeństwa podczas ręcznego przemieszczania ciężarów w przypadku możliwości wystąpienia zagrożenia, zwłaszcza urazów kręgosłupa pracowników (czwarta szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 156 z 21.06.1990),
- 8) dyrektywy 90/270/EWG z 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe (piąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 156 z 21.06.1990),
- 9) dyrektywy 90/394/EWG z 28 czerwca 1990 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 196 z 26.07.1990 ze zm.),

- 10) dyrektywy 91/322/EWG z 29 maja 1991 r. w sprawie ustalenia indykatywnych wartości granicznych w wykonaniu dyrektywy 80/1107/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 177 z 05.07.1991),
- 11) dyrektywy 91/383/EWG z 25 czerwca 1991 r. uzupełniającej środki mające wspierać poprawę bezpieczeństwa i zdrowia w pracy pracowników pozostających w stosunku pracy na czas określony lub w czasowym stosunku pracy (Dz.Urz. WE L 206 z 29.07.1991),
- 12) dyrektywy 91/533/EWG z 14 października 1991 r. w sprawie obowiązku pracodawcy dotyczącym informowania pracowników o warunkach stosowanych do umowy lub stosunku pracy (Dz.Urz. WE L 288 z 08.07.1992),
- 13) dyrektywy 92/57/EWG z 24 czerwca 1992 r. w sprawie wprowadzenia w życie minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscach tymczasowych lub ruchomych budowach (ósma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 14) dyrektywy 92/58/EWG z 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 15) dyrektywy 92/85/EWG z 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 348 z 28.11.1992),
- 16) dyrektywy 93/104/WE z 23 listopada 1993 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy (Dz.Urz. WE L 307 z 13.12.1993),
- 17) dyrektywy 94/33/WE z 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz.Urz. WE L 216 z 20.08.1994),
- 18) dyrektywy 96/34/WE z 3 czerwca 1996 r. w sprawie Porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców /UNICE/, Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych /CEEP/ oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych /ETUC/ (Dz.Urz. WE L 145 z 19.06.1996),
- 19) (*uchylony*)
- 20) dyrektywy 97/80/WE z 15 grudnia 1997 r. dotyczącej ciężaru dowodu w sprawach dyskryminacji ze względu na płeć (Dz.Urz. WE L 14 z 20.01.1998),
- 21) dyrektywy 98/24/WE z 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z czynnikami chemicznymi w miejscu pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 131 z 05.05.1998),
- 22) dyrektywy 99/70/WE z 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) (Dz.Urz. WE L 175 z 10.07.1999),
- 23) dyrektywy 1999/92/WE z 16 grudnia 1999 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których może wystąpić atmosfera wybuchowa (piętnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 23 z 28.01.2000),
- 24) dyrektywy 2000/34/WE z 22 czerwca 2000 r. zmieniającej dyrektywę 93/104/WE dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy w celu objęcia sektorów i działalności wyłączonej z tej dyrektywy (Dz.Urz. WE L 195 z 01.08.2000),
- 25) dyrektywy 2000/39/WE z 8 czerwca 2000 r. ustanawiającej pierwszą listę indykatywnych wartości granicznych narażenia na czynniki zewnętrzne podczas pracy – w związku z wykonaniem dyrektywy Rady 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 142 z 16.06.2000),

z wyboru. Nietrzymanie tego warunku powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika.

Odprawa

Art. 75. Pracownikowi, który nie pozostawał w związku z wyborem na urlopie bezpłatnym, przysługuje odprawa w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia.

Oddział 3

Stosunek pracy na podstawie mianowania

Stosunek pracy na podstawie mianowania

Art. 76. Stosunek pracy nawiązuje się na podstawie mianowania w przypadkach określonych w odrębnych przepisach.

Oddział 4

Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę

Spółdzielcza umowa o pracę

Art. 77. § 1. Stosunek pracy między spółdzielnią pracy a jej członkiem nawiązuje się przez spółdzielczą umowę o pracę.

§ 2. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę reguluje ustawa – Prawo spółdzielcze, a w zakresie nieuregulowanym odmiennie tą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu pracy.

Dział trzeci

Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia

Rozdział I

Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą

Przepisy ustalające warunki wynagradzania

Art. 77¹. Warunki wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą ustalają układy zbiorowe pracy, zgodnie z przepisami działu jedenastego, z zastrzeżeniem przepisów art. 77²–77⁵.

Regulamin wynagradzania

Art. 77². § 1. Pracodawca zatrudniający co najmniej 50 pracowników, nieobjętych zakładowym układem zbiorowym pracy ani ponadzakładowym układem zbiorowym pracy odpowiadającym wymaganiom określonym w § 3, ustala warunki wynagradzania za pracę w regulaminie wynagradzania.

§ 1¹. Pracodawca zatrudniający mniej niż 50 pracowników, nieobjętych zakładowym układem zbiorowym pracy ani ponadzakładowym układem zbiorowym pracy odpowiadającym wymaganiom określonym w § 3, może ustalić warunki wynagradzania za pracę w regulaminie wynagradzania.

§ 1². Pracodawca zatrudniający co najmniej 20 i mniej niż 50 pracowników, nieobjętych zakładowym układem zbiorowym pracy ani ponadzakładowym układem zbiorowym pracy odpowiadającym wymaganiom określonym w § 3, ustala warunki wynagradzania za pracę w regulaminie wynagradzania, jeżeli zakładowa organizacja związkowa wystąpi z wnioskiem o jego ustalenie.

§ 2. W regulaminie wynagradzania pracodawca może ustalić także inne świadczenia związane z pracą i zasady ich przyznawania.

§ 3. Regulamin wynagradzania obowiązuje do czasu objęcia pracowników zakładowym układem zbiorowym pracy lub ponadzakładowym układem zbiorowym pracy ustalającym warunki wynagradzania za pracę oraz przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w zakresie i w sposób umożliwiający określanie, na jego podstawie, indywidualnych warunków umów o pracę.

§ 4. Regulamin wynagradzania ustala pracodawca. Jeżeli u danego pracodawcy działa zakładowa organizacja związkowa, pracodawca uzgadnia z nią regulamin wynagradzania.

§ 5. Do regulaminu wynagradzania stosuje się odpowiednio przepisy art. 239 § 3, art. 241¹² § 2, art. 241¹³ oraz art. 241²⁶ § 2.

§ 6. Regulamin wynagradzania wchodzi w życie po upływie dwóch tygodni od dnia podania go do wiadomości pracowników, w sposób przyjęty u danego pracodawcy.

Warunki wynagradzania w państwowych jednostkach sfery budżetowej

Art. 77³. § 1. Warunki wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w państwowych jednostkach sfery budżetowej, jeżeli nie są oni objęci układem zbiorowym pracy, określili, w drodze rozporządzenia – w zakresie niezastrzeżonym w innych ustawach do właściwości innych organów – minister właściwy do spraw pracy na wniosek właściwego ministra.

§ 2. Z dniem wejścia w życie układu zbiorowego pracy do pracowników państwowych jednostek sfery budżetowej objętych tym układem nie mają zastosowania przepisy rozporządzenia, o którym mowa w § 1.

§ 3. Rozporządzenie, o którym mowa w § 1, powinno w szczególności określać warunki ustalania i wypłacania:

- 1) wynagrodzenia zasadniczego pracowników;
- 2) innych, poza wynagrodzeniem zasadniczym, składników uzasadnionych zwłaszcza szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywanej pracy, kwalifikacjami zawodowymi pracowników, z tym że wysokość składnika wynagrodzenia, którego przyznanie uwarunkowane będzie długością przepracowanego okresu, o ile taki składnik zostanie określony, nie może przekroczyć 20% wynagrodzenia zasadniczego;
- 3) innych świadczeń związanych z pracą, w tym takich, które mogą być uzależnione od okresów przepracowanych przez pracownika; w szczególności może to dotyczyć nagrody jubileuszowej i jednorazowej odprawy pieniężnej przysługującej pracownikowi, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę.

Art. 77⁴. (*uchylony*)

Należności z tytułu podróży służbowej

Art. 77⁵. § 1. Pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

§ 2. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju – walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków.

§ 3. Warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

§ 4. Postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

§ 5. W przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulaminu wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

Rozdział Ia

Wynagrodzenie za pracę

Zasady ustalania wysokości wynagrodzenia

Art. 78. § 1. Wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

§ 2. W celu określenia wynagrodzenia za pracę ustala się, w trybie przewidzianym w art. 77¹–77³, wysokość oraz zasady przyznawania pracownikom stawek wynagrodzenia za pracę określonego rodzaju lub na określonym stanowisku, a także innych (dodatkowych) składników wynagrodzenia, jeżeli zostały one przewidziane z tytułu wykonywania określonej pracy.

Art. 79. (*uchylony*)

Prawo do wynagrodzenia za pracę wykonaną

Art. 80. Wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną. Za czas niewykonywania pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia tylko wówczas, gdy przepisy prawa pracy tak stanowią.

Prawo do wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy; okresowe powierzenie pracownikowi innej pracy

Art. 81. § 1. Pracownikowi za czas niewykonywania pracy, jeżeli był gotów do jej wykonywania, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy, przysługuje wynagrodzenie wynikające z jego osobistego zaszczerowania, określonego stawką godzinową lub miesięczną, a jeżeli taki składnik wynagrodzenia nie został wyodrębniony przy określaniu warunków wynagradzania – 60% wynagrodzenia. W każdym przypadku wynagrodzenie to nie może być jednak niższe od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów.

§ 2. Wynagrodzenie, o którym mowa w § 1, przysługuje pracownikowi za czas niezawinionego przez niego przestoju. Jeżeli przestój nastąpił z winy pracownika, wynagrodzenie nie przysługuje.

§ 3. Pracodawca może na czas przestoju powierzyć pracownikowi inną odpowiednią pracę, za której wykonanie przysługuje wynagrodzenie przewidziane za tę pracę, nie niższe jednak od wynagrodzenia ustalonego zgodnie z § 1. Jeżeli przestój nastąpił z winy pracownika, przysługuje wyłącznie wynagrodzenie przewidziane za wykonaną pracę.

§ 4. Wynagrodzenie za czas przestoju spowodowanego warunkami atmosferycznymi przysługuje pracownikowi zatrudnionemu przy pracach uzależnionych od tych warunków, jeżeli przepisy prawa pracy tak stanowią. W razie powierzenia pracownikowi na czas takiego przestoju innej pracy, przysługuje mu wynagrodzenie

przewidziane za wykonaną pracę, chyba że przepisy prawa pracy przewidują stosowanie zasad określonych w § 3.

Ustalenie wynagrodzenia za wadliwie wykonaną pracę

Art. 82. § 1. Za wadliwe wykonanie z winy pracownika produktów lub usług wynagrodzenie nie przysługuje. Jeżeli skutek wadliwie wykonanej pracy z winy pracownika nastąpiło obniżenie jakości produktu lub usługi, wynagrodzenie ulega odpowiedniemu zmniejszeniu.

§ 2. Jeżeli wadliwość produktu lub usługi została usunięta przez pracownika, przysługuje mu wynagrodzenie odpowiednie do jakości produktu lub usługi, z tym że za czas pracy przy usuwaniu wady wynagrodzenie nie przysługuje.

Normy pracy

Art. 83. § 1. Normy pracy, stanowiące miernik nakładu pracy, jej wydajności i jakości, mogą być stosowane, jeżeli jest to uzasadnione rodzajem pracy.

§ 2. Normy pracy są ustalane z uwzględnieniem osiągniętego poziomu techniki i organizacji pracy. Normy pracy mogą być zmieniane w miarę wdrażania technicznych i organizacyjnych usprawnień zapewniających wzrost wydajności pracy.

§ 3. Przekraczanie norm pracy nie stanowi podstawy do ich zmiany, jeżeli jest ono wynikiem zwiększonego osobistego wkładu pracy pracownika lub jego sprawności zawodowej.

§ 4. O zmianie normy pracy pracownicy powinni być zawiadomieni co najmniej na 2 tygodnie przed wprowadzeniem nowej normy.

Rozdział II

Ochrona wynagrodzenia za pracę

Zakaz zrzeczenia się prawa do wynagrodzenia

Art. 84. Pracownik nie może zrzec się prawa do wynagrodzenia ani przenieść tego prawa na inną osobę.

Termin wypłaty wynagrodzenia

Art. 85. § 1. Wypłaty wynagrodzenia za pracę dokonuje się co najmniej raz w miesiącu, w stałym i ustalonym z góry terminie.

§ 2. Wynagrodzenie za pracę płatne raz w miesiącu wypłaca się z dołu, niezwłocznie po ustaleniu jego pełnej wysokości, nie później jednak niż w ciągu pierwszych 10 dni następnego miesiąca kalendarzowego.

§ 3. Jeżeli ustalony dzień wypłaty wynagrodzenia za pracę jest dniem wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłaca się w dniu poprzedzającym.

Zbiór uwzględnia zmiany opublikowane do 28 sierpnia 2023 r., w tym:

Ustawa o minimalnym wynagrodzeniu za pracę:

- ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o emeryturach pomostowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1667)

Ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników:

- ustawa z 26 maja 2023 r. o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego przekształcenia, połączenia lub podziału spółek (druk sejm. nr 3184; oczekuje na publikację w Dzienniku Ustaw)

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- ustawa z 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. poz. 1429)

Ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy:

- ustawa z 28 lipca 2023 r. o delegowaniu kierowców w transporcie drogowym (Dz.U. poz. 1523)

Rozporządzenie w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków:

- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 8 maja 2023 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków (Dz.U. poz. 937)

Ponadto uwzględniono zmiany do aktów wykonawczych, w tym m.in.:

- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 9 maja 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie dokumentacji pracowniczej (Dz.U. poz. 879),
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 11 maja 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadectwa pracy (Dz.U. poz. 912)

Wykaz wszystkich zmian zamieszczono przed spisem treści.

9 788383 289557 W38P01

ISBN 978-83-8328-955-7

9 788383 289557

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

CENA 89 ZŁ (W TYM 5% VAT)